

Gyerekkoromtól mindig jelen akartam lenni ott, ahol igazságtalanság és sérelem érte az embereket. Sokszor mondták: már megint ügyvédeskedsz? Valahogy ösztönösen felelősséget éreztem a magukat megvédeni nem tudó emberekért. Édesapám igaz emberségre tanított bennünket, azt mondta, hogy élni csak nagybetűs emberként érdemes, és mindig úgy viselkedjem másokkal, ahogyan azt magam is elkívánnám.

Megtanított engem arra is, hogy nem az az igazi öröm, ha kapok, hanem ha adni tudok. Egész életem során elkísért az ő tanítása és példája. Mondott egy nagyon szemléletes példabeszédet is. Levette a nyakamban lévő aranyláncot és azt mondta: „Ha valaki ellopja ezt a láncot, az tolvaj, de aki rád bízta gondolatait és titkait, és te azt elárulod, az az igazi lopás, az igazi bűntény. A másik ember bizalmával visszaélni, az a legalávalóbb cselekedet.

A háború alatt voltam kamasz, nagyon hamar megtanultam „látni”. Világosan emlékszem, ahogyan a Rákóczi úton a zsidókat kísérték. Kis batyujukkal mentek az emberek, és a járda széléről egyesek odaugrottak és kiszakították a kezükből féltve őrzött utolsó kis holmijaikat. Ahogy a köbe belevésnek valamit, ez az emlék úgy vésődött belém, és megéreztem, hogy valami rettenetes igazságtalanság történik.

A háború után jogot tanultam, majd mégis újságíró lettem. Az emberi sorsok jobban érdekeltek, mint a törvények.

Jól ismertem Ilkei Csaba képviselőt, akinek kezdeményezése nyomán 1992-ben Bicskén éhségstrájkot kezdtek a gyárak felszámolása, a munkahelyek elvesztése miatt. Elmentem, hogy megtudjam miről is van szó, Ilkei Csaba pedig megkért engem, segítsek, hogy Budapesten is megszervezzék a strájkot. Én akkoriban szentül hittem a megbékélésben. Elképesztett ugyanakkor az az egyre dagadó gyűlölet, amely a volt rendszer és a megújuló rendszer hívei között feszült. Látszott, hogy valami nagyon nehéz dolog előtt állunk. Ilkei szavára Budapesten is megszerveztem az éhségstrájkot, itt Palotán, a saját lakásomban.

Majdnem százan csatlakoztak hozzánk.

Végül annyit értünk el, hogy a gyógyszerekre nem tették rá az ÁFÁ-t. Egyre azon törtem a fejem, hogy mit is lehetne tenni azért, hogy megállítsuk az előre megjósolható elszegényedési hullámot. Így jött létre a LAÉT, hogy képviselje a létminimum alatt élők érdekeit. Engem nagyon megviselt az a fajta globális ellenségszemlélet, amely minden baloldali érzelmű embert gazemberként tartott számon. Az emberek félelemmel vegyes várakozással tekintettek a jövő elé, úgy érezték, valami jobbnak és igazságosabbnak kell következnie.

Akkor persze álomban sem gondoltam volna, hogy tíz év múlva is ott fogok állni a létminimum alatt élők élén. 1996-ban lettem a LAÉT elnöke, az évek múltak, egyre többen sorakoztak fel mögénk, országos hálózattá váltunk, közel 3 millió taggal.

Én nagyon sérelmezem, hogy nincs alkotmányos lehetőség a képviselők visszahívására. A választópolgárnak egyszerűen nincs lehetősége arra, hogy ha tévedett, és az általa is megválasztott képviselő visszaél tisztével, akkor megvonhassa tőle a bizalmát. Négy év persze nagyon rövid idő ahhoz, hogy egy ország gazdasága és társadalmi szerkezete megváltozzon, de nagyon hosszú idő ahhoz, hogy egy-egy rosszul megválasztott képviselő tevékenységét elviseljük.

Múltak az évek, nőtt a munkanélküliek száma, sokakat kilakoltattak, mert nem tudták kifizetni a közüzemi díjakat. Kormányok jöttek, mentek, a szegények maradtak. A különböző pártok elsődleges gondja pedig nem az volt, hogyan lehetne megállítani az elszegényedést. Mindegyik csak megerősödni akart, uralni akarta a parlamentet. Oda jutottunk, hogy az állampolgár játékszerré vált a pártok versengésében. Másik oldalról megerősödtek a civil szervezetek is, újabbak alakultak, mert az emberek érezték, hogy valamit tenniük kell.

Kell, hogy legyen valamiféle társadalmi kontrollja az állam tevékenységének. Sajnos közben elszaporodtak a spekulánsok és ügyeskedők is, komoly közpénzek tűntek el, kerültek egyes emberek kezébe. Ígérgetésekben persze nem volt hiány, különösen a választások idején. Sokszor és sok helyen elmondtam, hogy véleményem szerint, ha a Horthy rendszer sokat szidott kapitalistái visszatérnének, kikérnék maguknak a mai felső tízezer soraiba való besorolást. Akkoriban a kapitalisták még nem röstellték azt, hogy kórházat és szociális intézményeket építsenek, alapítványokat hozzanak létre a szegények javára.

Lehet, hogy úgy éreznék, kétes és lopott pénzekből gazdálkodó hiénák társaságába kerültek. Rengeteg szó esik pl. a munkahelyteremtésről, de nem lehet megfelelő számú munkahelyet teremteni, ha nincs felvevőpiac. Ezen az EU-csatlakozás sem fog segíteni, hiszen az EU egy rejtett kartell, amely elsősorban a saját piacainak és termékeinek a védelmére alakult. Sajnos kényszerpályán vagyunk, hiszen kimaradni sem tanácsos, nem mindegy azonban, milyen feltételek mellett csatlakozunk.

Lehet, hogy népszerűtlen, amit mondok, de szerintem felesleges ennyit hajlonganunk az EU előtt, hiszen nekik legalább annyira szükségük van a keleti piacokra, mint nekünk az általuk nyíló lehetőségekre. Nem mindegy, hogy feladjuk-e az önállóságunkat, a hagyományainkat és kultúránkat.

Tisztában kell lennünk azzal, hogy az EU nem fog Kánaánt hozni, hosszú-hosszú évek erőfeszítésére lesz szükség, amíg össztársadalmi szinten mérhető eredményeink lesznek. Mi mindenestre folytatjuk, amit megkezdtünk és félő, hogy még nagyon sokáig szükség lesz a létminimum alatt élők szervezetére.

(A szerző a Létminimum Alatt Élők Társaságának hosszú évekig országos elnöke volt)

*(Forrás: kethanodrom 2004/1 szám)*